

מטלת מנחה (ממ"ן) 15

הקורס: תכנות מערכות דפנסיבי - 20937

חומר הלימוד למטלה: יחידות 1-5; שאלת בונוס על פרק 7.

משקל המטלה: 14 נקודות

מספר השאלות: 2 + 1 בונוס

מועד אחרון להגשה: 24.3.2024

סמסטר: 2024א

שאלה 1 (80%)

בתרגיל זה תממשו תוכנת שרת ולקוח המאפשרות ללקוחות להעביר קבצים באופן מוצפן מהמחשב שלהם לאחסון בשרת. השרת יכתב בשפת Python ואילו הלקוח יכתב בשפת C++.

חשוב!

קראו היטב את כל המטלה לפני תחילת העבודה. וודאו שאתם מבינים היטב את פרוטוקול התקשורת ואת המבנה של תוכנת השרת והלקוח.

ארכיטקטורה

ארכיטקטורת התוכנה מבוססת על שרת-לקוח. הלקוח יוצר קשר ביוזמתו עם השרת, מחליף איתו מפתחות הצפנה ולאחר מכן מעביר לו את הקובץ המבוקש בתקשורת מוצפנת. הלקוח מוודא שהשרת קיבל את הקובץ באופן תקין ע"י השוואת checksum בשני הצדדים, ובמידה ולא עבר באופן תקין, מנסה להעביר שוב (עד 3 נסיונות). בעמוד 3 מתואר תרשים הזרימה של המערכת.

שרת

תפקיד השרת לנהל את רשימת המשתמשים הרשומים לשירות ולאפשר להם להחליף ביניהם הודעות מסוגים שונים.

א. השרת יכתב בשפת python, הגרסה הקובעת לבדיקה היא 3.11.4.

ב. השרת יתמוך בריבוי משתמשים ע"י תהליכונים (threads) או ע"י selector.

ג. גרסת השרת תהיה 3 (גרסה זו מופיעה בהודעות תקשורת מטעם השרת).

ד. השרת יפעל עם חבילת הצפנה PyCryptodome, ופרט לכך עם חבילות סטנדרטיות הכלולות במפרש.

פורט

השרת יקרא את מספר הפורט מתוך קובץ טקסט בצורה הבאה:

- שם הקובץ: port.info
- מיקום הקובץ: באותה תיקיה של קבצי הקוד של השרת
- תוכן הקובץ: מספר פורט לדוגמא:
1234

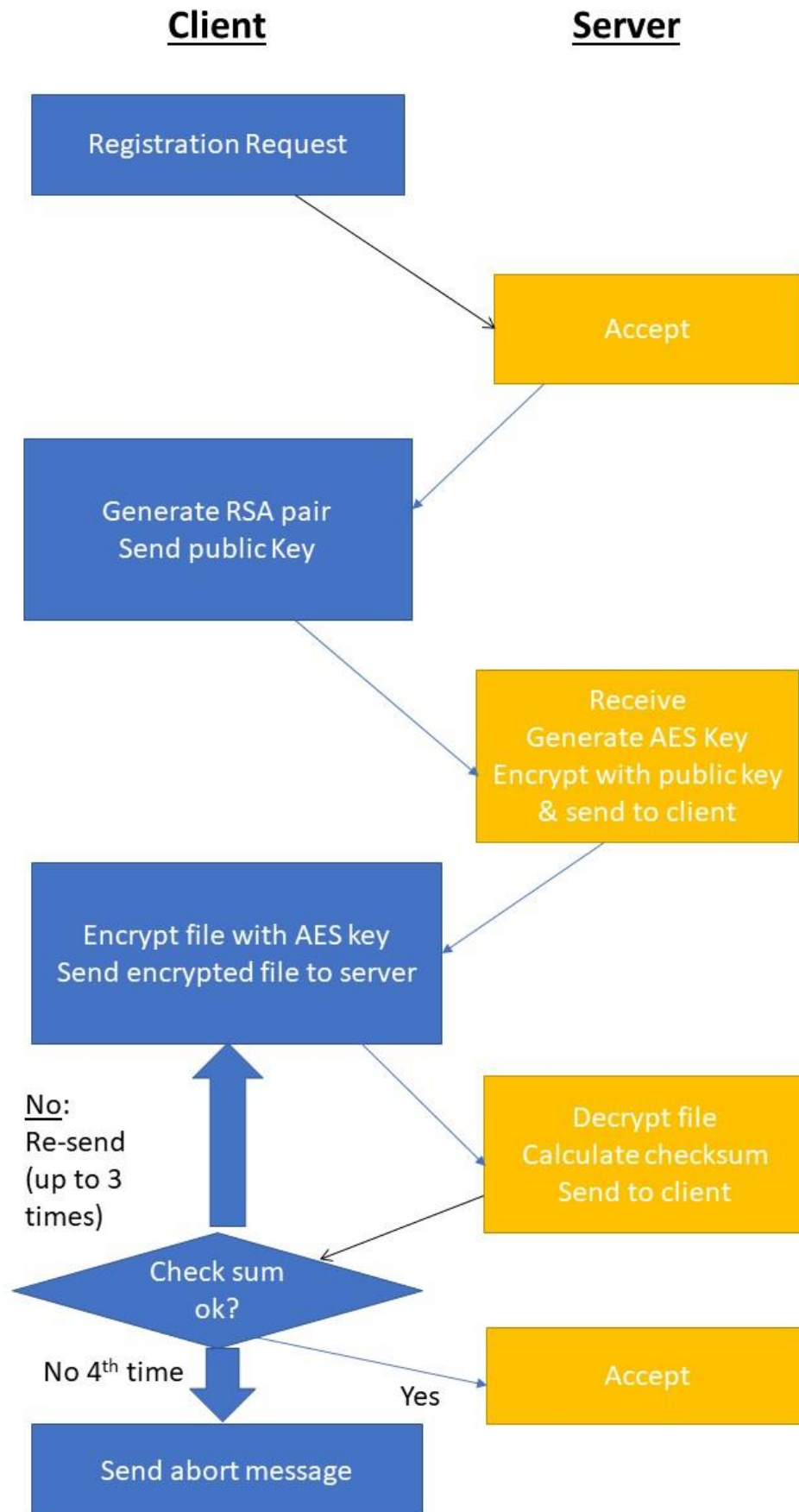
נתונים

השרת ישמור את נתוני הלקוחות והקבצים שנשמרו בזיכרון (RAM). כמו כן יחזיק תיקיה מקומית שתכלול את הקבצים שיתקבלו מלקוחות.

אופן פעולת השרת

1. קורא את הפורט מתוך הקובץ port.info. (אם הקובץ לא קיים, להוציא אזהרה ולעבוד על פורט ברירת מחדל 1256. לא להגיע לנפילה עם Traceback במידה והקובץ לא זמין.)
2. אם תבחרו לענות על שאלה 3 : השרת בודק את בסיס הנתונים, אם כבר קיים, וטוען נתוני לקוחות שנרשמו בהפעלות קודמות.
3. ממתין לבקשות מלקוחות בלולאה אין סופית.
4. בעת קבלת בקשה מפענח את הבקשה בהתאם לפרוטוקול :
 - א. בקשה לרישום : במידה ושם המשתמש המבוקש כבר קיים, השרת יחזיר שגיאה. אחרת, השרת ייצר UUID חדש עבור המשתמש, ישמור את הנתונים בזיכרון ובבסיס הנתונים ויחזיר תשובת הצלחה.
 - ב. מפתח ציבורי מלקוח ייקלט ויעודכן בבסיס הנתונים. בתגובה, ייצור השרת מפתח AES, יצפין אותו בעזרת המפתח הציבורי וישלח בחזרה ללקוח.
 - ג. הודעה עם קובץ מוצפן : השרת יפענח את הקובץ המוצפן בעזרת מפתח ה-AES המקורי שנשלח לאותו לקוח, ויחשב את ה-CRC (שהוא הערך שמתקבל מפעולת checksum). **החישוב, בשרת ובלקוח, צריך להתבצע באופן זהה לפקודת cksum בלינוקס :**
[/https://www.howtoforge.com/linux-cksum-command](https://www.howtoforge.com/linux-cksum-command)
 - ד. השרת יקבל הודעת הצלחה מהלקוח (CRC אומת) או שליחה חוזרת של הקובץ עד 3 פעמים.

מצורף תרשים תהליך התקשורת העיקרי בין השרת ללקוח.

לקוח

תוכנת הלקוח תדע לתקשר מול שרת, להירשם (במידה ולא רשום מהפעלה קודמת), להחליף איתו מפתחות הצפנה ולאחר מכן להעביר אליו באופן מאובטח קובץ מהלקוח שיאוחסן בשרת. הלקוח אינו מתקשר או מודע ללקוחות אחרים במערכת.

- א. תוכנת הלקוח תיכתב בשפת C++ תואמת גרסה 17, ותיבדק אצלנו בעזרת Visual Studio 2022.
- ב. הלקוח יפעל על פי סדר פעולות קבוע, כך שניתן להפעילו במצב Batch mode.
- ג. הלקוח יתבסס על הצפנה בעזרת חבילת CryptoPP.
- ד. גרסת הלקוח תהיה 3.

קובץ הנחיות ללקוח

- שם הקובץ: transfer.info
- מיקום הקובץ: בתיקה של קובץ ההרצה (.exe)
- תוכן הקובץ: שורה ראשונה – כתובת IP + נקודתיים + מספר פורט
- שורה שניה – שם הלקוח (מחרוזת עד 100 תווים)
- שורה שלישית – מסלול הקובץ לשליחה לשרת.
- דוגמא:
127.0.0.1: 1234
Michael Jackson
New_product_spec.docx

שם ומזהה ייחודי¹

הלקוח ישמור ויקרא את השם והמזהה הייחודי שלו מתוך קובץ טקסט בצורה הבאה:

- שם הקובץ: me.info
- מיקום הקובץ: בתיקה של קובץ ההרצה (.exe)
- תוכן הקובץ:
שורה ראשונה: שם
שורה שניה: מזהה ייחודי בייצוג ASCII כאשר כל שני תווים מייצגים ערך hex בעל 8 סיביות.
- שורה שלישית: מפתח פרטי שנוצר בריצה הראשונה של התוכנית בפורמט בסיס 64.
- לדוגמא:

Michael Jackson 64f3f63985f04beb81a0e43321880182 MIGdMA0GCSqGSIb3DQEBA...

שגיאה מצד השרת

בכל מקרה של שגיאה הלקוח ידפיס למסך הודעה: "server responded with an error" וינסה לשלוח את ההודעה שוב, עד 3 פעמים, ואם עדיין לא יצליח, ייצא עם הודעת Fatal מפורטת.

¹ בתרגיל זה נעשה שימוש במזהה ייחודי גלובלי (UUID). לקריאה נוספת:
https://en.wikipedia.org/wiki/Universally_unique_identifier

פעולות אפשריות:

בקשת רישום

1. במידה והקובץ me.info לא קיים, הלקוח יקרא שם משתמש מהקובץ transfer.info וישלח בקשת רישום לשרת.
 2. הלקוח ישמור בקובץ בשם me.info את השם והמזהה הייחודי שיקבל מהשרת.
 3. במידה והקובץ כן קיים, הלקוח ישלח במקום זה לשרת בקשה להתחברות חוזרת. במצב כזה לא יוחלפו מפתחות RSA מחדש וייעשה שימוש במפתח הקודם מהקובץ priv.key.
- שימו לב!** במידה והקובץ כבר קיים הלקוח לא יירשם שנית.

מפתח ציבורי

הלקוח ייצר זוג מפתחות RSA, ציבורי ופרטי, ישלח את הציבורי לשרת וישמור את הפרטי בקובץ priv.key. (בהתחברות חוזרת ייעשה שימוש חוזר בקובץ הזה ולא ייוצרו מפתחות RSA מחדש).

בתגובה השרת אמור לשלוח מפתח AES שהוצפן בעזרת המפתח הציבורי.

קבלת מפתח AES והצפנת הקובץ

לאחר שהלקוח מקבל את מפתח ה-AES, הוא פותח את המפתח בעזרת המפתח הפרטי של ה-RSA וקולט את מפתח ה-AES. בתגובה הוא מצפין בעזרתו את הקובץ שהוא נדרש להעביר, ושולח את הקובץ המוצפן לשרת. במקביל, הוא אמור לחשב את ה-CRC של הקובץ כדי שיוכל להשוות אותו ל-CRC שמתקבל מהשרת.

אימות השליחה בעזרת CRC

השרת אמור לקלוט את הקובץ המוצפן מהלקוח, לפתוח את ההצפנה בעזרת מפתח ה-AES, ולחשב גם הוא את ה-CRC ולשלוח אותו ללקוח לאימות.

פרוטוקול התקשורת

כללי

- הפרוטוקול הוא בינארי וממומש מעל TCP.
- כל השדות המספריים חייבים להיות עם ערכים גדולים מאפס (unsigned) ומיוצגים כ- **little endian**
- פרוטוקול זה תומך **בבקשות** לשרת ו**תשובות** ללקוח. בקשות או תשובות יכולות להכיל "הודעה".
- הודעה עוברת בין לקוחות

זכרו! הפרוטוקול מחייב ולא ניתן לעשות בו שינויים. כפועל יוצא, כל שרת ולקוח המממשים את הפרוטוקול יכולים לעבוד אחד מול השני.

רישום למערכת

1. כל לקוח שמתחבר בפעם הראשונה נרשם בשירות עם שם (מחרוזת באורך מקסימלי של 255 בתים) ומעביר את המפתח הציבורי שלו
2. השרת יחזיר ללקוח מזהה ייחודי שנוצר עבורו או שגיאה אם השם כבר קיים בבסיס הנתונים.

פרטי הפרוטוקול

בקשות

מבנה בקשה מהלקוח לשרת. השרת יפענח את התוכן (payload) לפי קוד הבקשה.

בקשה לשרת

שדה	גודל	משמעות	Request
Client ID	16 בתים (128 ביט)	מזהה ייחודי עבור כל לקוח	כותרת (Header)
Version	בית	מספר גרסת לקוח	
Code	2 בתים	קוד בקשה	
Payload size	4 בתים	גודל תוכן הבקשה	תוכן (payload)
payload	משתנה	תוכן הבקשה. משתנה בהתאם לבקשה	

תוכן (payload)

התוכן משתנה בהתאם לבקשה. לכל בקשה מבנה שונה.

קוד בקשה 1025 – רישום

שדה	גודל	משמעות
Name	255 בתים	מחרוזת ASCII המייצגת שם משתמש. כולל תו מסיים! (null terminated)

* שימו לב: השרת יתעלם מהשדה Client ID

קוד בקשה 1026 – שליחת מפתח ציבורי

שדה	גודל	משמעות
Name	255 בתים	מחרוזת ASCII המייצגת שם משתמש. כולל תו מסיים! (null terminated)
Public Key	160 בתים	מפתח ציבורי של לקוח

קוד בקשה 1027 – התחברות חוזרת (במידה והלקוח נרשם כבר בעבר)

שדה	גודל	משמעות
Name	255 בתים	מחרוזת ASCII המייצגת שם משתמש. כולל תו מסיים! (null terminated)

קוד בקשה 1028 – שליחת קובץ

שדה	גודל	משמעות
Content Size	4 בתים	גודל הקובץ (לאחר הצפנה)

גודל הקובץ המקורי (לפני הצפנה)	4 בתים	Orig File Size
2 בתים : מספר הודעה נוכחית 2 בתים : סה"כ מספר הודעות	4 בתים	Packet number, total packets
שם הקובץ הנשלח	255 בתים	File Name
תוכן הקובץ. מוצפן ע"י מפתח סימטרי.	משתנה	Message Content

קוד בקשה 1029 – CRC תקין

שדה	גודל	משמעות
File Name	255 בתים	שם הקובץ הנשלח

קוד בקשה 1030 – CRC לא תקין, שולח שוב (לאחר מכן תגיע שוב בקשה 1028)

שדה	גודל	משמעות
File Name	255 בתים	שם הקובץ הנשלח

קוד בקשה 1031 – CRC לא תקין בפעם הרביעית, סיימתי

שדה	גודל	משמעות
File Name	255 בתים	שם הקובץ הנשלח

תשובות:

תשובה מהשרת

Response	שדה	גודל	משמעות
כותרת (Header)	Version	בית	מספר גירסת שרת
	Code	2 בתים	קוד התשובה
	Payload size	4 בתים	גודל תוכן התשובה
תוכן (payload)	payload	משתנה	תוכן התשובה. משתנה בהתאם לתשובה

קוד תשובה 1600 – רישום הצליח

שדה	גודל	משמעות
Client ID	16 בתים	מזהה ייחודי של לקוח

קוד תשובה 1601 – רישום נכשל

קוד תשובה 1602 – התקבל מפתח ציבורי ושולח מפתח AES מוצפן

שדה	גודל	משמעות
Client ID	16 בתים	מזהה ייחודי של לקוח
מפתח סימטרי מוצפן	משתנה	מפתח AES מוצפן ללקוח

קוד תשובה 1603 – קובץ התקבל תקין עם CRC :

שדה	גודל	משמעות
Client ID	16 בתים	מזהה ייחודי של הלקוח השולח
Content Size	4 בתים	גודל הקובץ (לאחר הצפנה)
File Name	255 בתים	שם הקובץ הנשלח
Cksum	4 בתים	CRC

קוד תשובה 1604 – מאשר קבלת הודעה, תודה.
(הודעה זו יכולה להתקבל כתגובה להודעה 1029 או 1031 מהלקוח).

שדה	גודל	משמעות
Client ID	16 בתים	מזהה ייחודי של לקוח

קוד תשובה 1605 – מאשר בקשה להתחברות חוזרת, שולח מפתח AES מוצפן – הטבלה זהה לקוד 1602 :

שדה	גודל	משמעות
Client ID	16 בתים	מזהה ייחודי של לקוח
מפתח סימטרי מוצפן	משתנה	מפתח AES מוצפן ללקוח

קוד תשובה 1606 – בקשה להתחברות חוזרת נדחתה (הלקוח לא רשום או אין מפתח ציבורי תקין). במצב כזה על הלקוח להירשם מחדש כמו לקוח חדש.

שדה	גודל	משמעות
Client ID	16 בתים	מזהה ייחודי של לקוח

קוד תשובה 1607 – שגיאה כללית בשרת שלא טופלה באחד המקרים הקודמים (למשל נגמר המקום בדיסק, תקלה כללית בבסיס הנתונים ועוד).

הצפנה

פרוטוקול התקשורת משתמש בהצפנה סימטרית על מנת לקודד את הקבצים ובהצפנה אסימטרית על מנת להחליף מפתח בין סימטרי בין הלקוח והשרת.

בתרגיל זה השתמשו בצד הלקוח בספריה Crypto++^2 (ראו דוגמת קוד ביחידה 7 באתר הקורס)

הצפנה סימטרית

עבור הצפנה סימטרית השתמשו ב-AES-CBC.

אורך המפתח 256 ביט. ניתן להניח שה-IV מאופס תמיד (הזיכרון מלא באפסים).

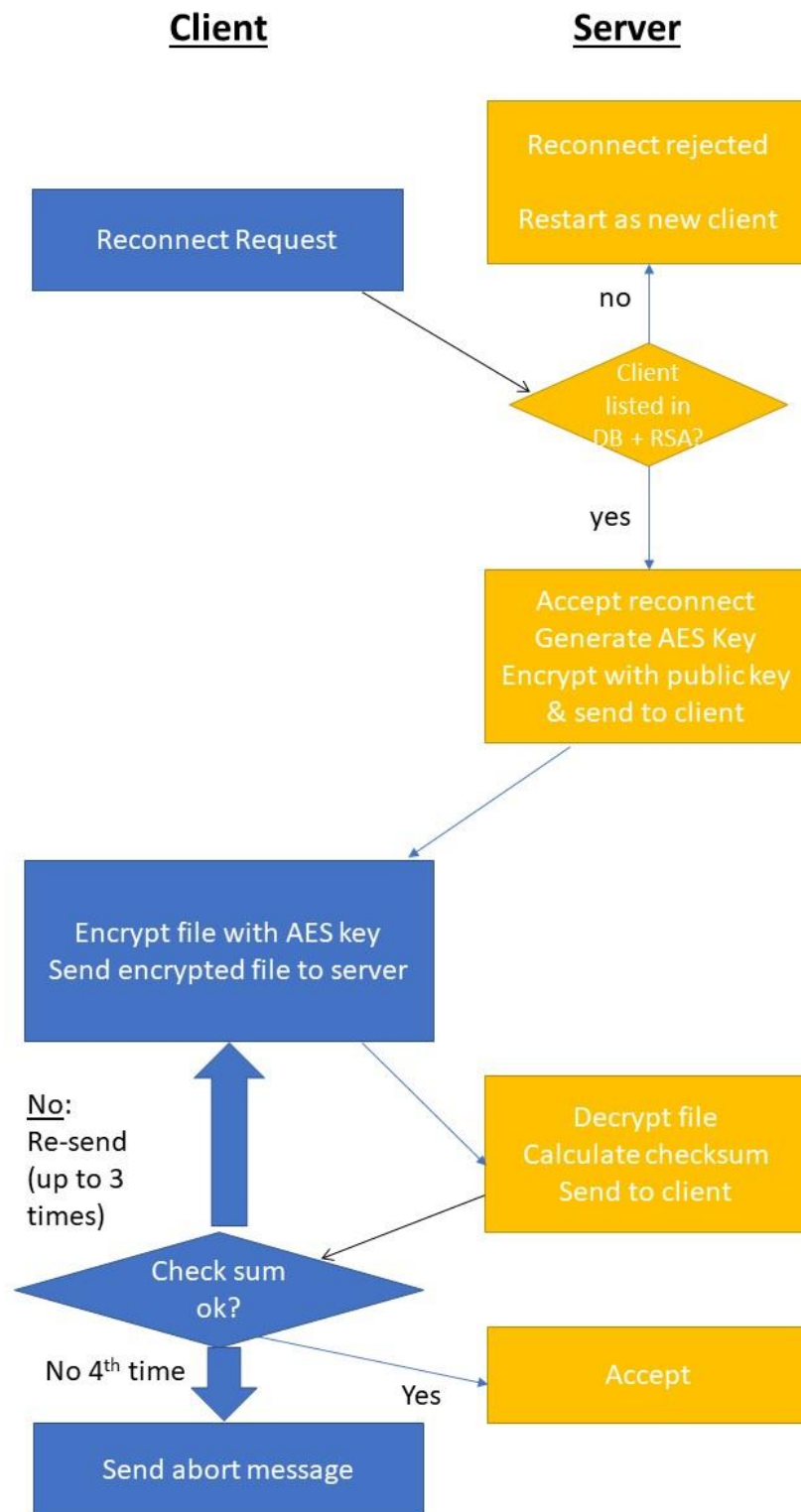
שימוש כזה ב-IV לא בטוח אם משתמשים באותו מפתח בכל פעם, אך לצורך הממן הוא מספק.

הצפנה אסימטרית

עבור הצפנה אסימטרית השתמשו ב-RSA. אורך המפתחות 1024 ביט.

² <https://www.cryptopp.com/>

ניתוק והתאוששות: התרשים הבא יתאר את התהליך:

שימו לב: הספרייה ++Crypto מחזיקה מפתחות ציבוריים בפורמט X509³. פורמט זה מכיל Header לפני המפתח עצמו וערכים נוספים. לכן, גודלו הסופי (בצורה בינארית) הוא **160 בתים** (עבור מפתחות בגודל שונה גודלו הסופי של המפתח ישתנה בהתאם).

דגשים לפיתוח

1. מומלץ לעבוד עם מערכת לניהול קוד (כדוגמת גיט⁴)
2. עבדו באופן מודולרי ובדקו את עצמכם כל הזמן
 - א. זהו את המחלקות והפונקציות החשובות
 - ב. **בצד השרת:** כיתבו קוד לטיפול בבקשה אחת. הוסיפו תמיכה בריבוי לקוחות בשלב מאוחר יותר
 - ג. **בצד הלקוח:** ממשו את הרכיבים הגדולים באופן בלתי תלוי בחלקים אחרים של המערכת (תקשורת, הצפנה, פרוטוקול וכו').
3. ממשו קוד לבדיקה כבר בשלבים מוקדמים של הפרוייקט
 - א. **בצד השרת:** השתמשו בהדפסות למסך או בכתיבה ללוג כדי לעקוב אחרי התקשורת. תוכלו גם לטעון את המודול לתוך ה- interpreter ולעבוד באופן דינמי.
 - ב. **בצד הלקוח:** כיתבו פונקציות קטנות שבדקות חלקים נפרדים של המערכת. השתמשו בפונקציות הללו תוך כדי כתיבת הקוד עצמו.
4. כתיבת הקוד
 - א. ממשו את התוכנה לפי עקרונות תכנות מונחה עצמים
 - ב. שימו לב לייצוג ערכים בזיכרון כ- little-endian או big-endian
 - ג. הקפידו על תיעוד של הקוד (comments)
 - ד. תנו שמות משמעותיים למשתנים, פונקציות ומחלקות. המנעו ממספרי קסם!
 - ה. הודעה יכולה להיות גדולה מאוד (בגודל דינמי). חשבו על הדרך הנכונה ביותר לקבל ולשלוח כמות מידע גדולה.
 - ו. **אבטחת מידע** – חשבו לאורך כל הדרך על כתיבת קוד בטוח לפי העקרונות שלמדתם: האם בדקתם את הקלט? איך נעשה שימוש בזיכרון דינמי? האם מתבצעת המרת טיפוסים (casting) וכו'..
5. **לפני ההגשה**
 - א. בדקו שהפרוייקט מתקמפל ורץ בצורה תקינה ללא קריסות או תלויות בספריות שונות (למעט הספריות הנדרשות לתרגיל)
 - ב. מומלץ לייצר תיקיה חדשה ולהעתיק לשם את הקבצים המיועדים לשליחה. לייצר פרוייקט VS חדש, לקמפל ולהריץ
 - ג. **העבודה תבדק על מ"ה חלונות עם Visual Studio Community 2022 עם גרסת ++C 17**

דגשים לקוד שרת:

1. השתמשו בפייתון **גירסה 3**
2. עשו שימוש בספריות פייתון הסטנדרטיות בלבד (פרט לספריית ההצפנה)!
3. תוכלו להעזר בספרייה **struct** על מנת לעבוד עם נתוני התקשורת בנוחות

דגשים לקוד לקוח:

1. מומלץ (אבל לא חובה) לעשות שימוש בספריות STL

³ <https://en.wikipedia.org/wiki/X.509>

⁴ <https://www.atlassian.com/git/tutorials/what-is-version-control>

2. ניתן ורצוי להשתמש ביכולות C++11 ומעלה (לדוגמא פונקציות מסוג למדה, שימוש ב- auto וכו'..).
3. למימוש התקשורת עשו שימוש ב- winsock או בספריית boost

הגשה

שרת

1. עליכם להגיש רק את קבצי הקוד (כלומר קבצי .py). **שימו לב!** על התוכנית להטען ולרוץ בצורה תקינה (ללא צורך בתוספות קבצים וללא קריסות).
 2. יש לכלול פונקציה ראשית בשם **main**. פונקציה זו תהיה הפונקציה הראשית של תוכנית השרת והיא תעבוד לפי אופן פעולת השרת המפורט לעיל.
- טיפ:**
תוכלו להשתמש במנגנון הבא כדי לאפשר עבודה אינטראקטיבית וגם הרצה של הקוד

```
| if __name__ == "__main__":
```

לקוח

1. עליכם להגיש רק את קבצי הקוד (כלומר קבצי .h ו- .cpp).
2. **שימו לב!** על התוכנית לרוץ בצורה תקינה (ללא צורך בתוספות קבצים, ללא קריסות) עבודתכם תיבדק במערכת הפעלה חלונות, באמצעות Visual Studio ולכן מומלץ לעבוד עם סביבה זו.

וידאו עם דוגמת ריצה

עליכם להקליט וידאו ממסך המחשב, בו אתם פותחים שני חלונות cmd במקביל ומריצים את המערכת שפיתחתם. יש להפעיל קודם את השרת, לאחר מכן גם את לקוח, לעבור את התהליך של רישום לקוח והחלפת מפתחות כאשר ההודעות המתאימות מופיעות בשני החלונות במקביל, והעברת קובץ נתונים בינארי בגודל של כ-100 KB מהלקוח לשרת. בוידאו צריך להיות פרט מזהה הכולל את השם או תעודת הזהות שלכם, והוא צריך להימשך 2-5 דקות.

שאלה 2 (20%)

עליכם לנתח את הפרוטוקול המוצע בשאלה 1 ולמצוא בו חולשות פוטנציאליות. יש להגיש מסמך מחקר המפרט את החולשות שמצאתם, התקפות אפשריות והצעה לתיקון. בין היתר יש להציג טבלה בפורמט של מסמך החולשות מספר הלימוד, המופיע בלשונית יחידה 3.

שאלה 3 – בונוס (15%)

מוסיפים לשרת בסיס נתונים SQLite שיכלול טבלת רשימת המשתמשים, שמות מפתחות הצפנה שנשלחו להם, וטבלת רשימת הקבצים שהתקבלו מהם, והאם הקובץ עבר אימות מוצלח מול הלקוח בעזרת checksum. שמירת הנתונים תעשה ע"י טבלאות SQL בקובץ בשם defensive.db. היא תאפשר, במקרה של נפילה והתאוששות השרת, שליפת נתונים על לקוחות רשומים וקבצים שאוחסנו.

מידע על הלקוחות ישמר בטבלה בשם clients. מבנה הטבלה:

שם	סוג	הערות
ID	16 בתים (128 ביט)	מזהה ייחודי עבור כל לקוח.
Name	מחרוזת (255 תווים)	מחרוזת ASCII המייצגת שם משתמש. כולל תו מסיים! (null terminated)

מפתח ציבורי של לקוח	160 בתים	PublicKey
הזמן בו התקבלה בקשה אחרונה מלקוח	תאריך ושעה	LastSeen
מפתח AES שנשלח ללקוח	256 ביט	AES

מידע על הקבצים שהתקבלו יישמר בטבלה בשם files. מבנה הטבלה:

שם	סוג	הערות
ID	16 בתים (128 ביט)	מזהה ייחודי עבור כל לקוח.
File Name	מחרוזת (255 בתים)	מחרוזת ASCII המייצגת שם קובץ כפי שנשלח מהמשתמש. כולל תו מסיים! (null terminated)
Path Name	מחרוזת (255 בתים)	מחרוזת ASCII המייצגת מסלול יחסי ושם קובץ כפי שמאוחסן בתיקיה שרת. כולל תו מסיים! (null terminated)
Verified	בוליאני	האם checksum אומת בהצלחה מול הלקוח

במקרה והשרת נפל, תהיה לו אפשרות לעלות מחדש, לטעון את בסיס הנתונים מקובץ Sqlite ולקוחות רשומים יוכלו לממש תהליך התאוששות מולו והמשך עבודה מבלי לשלוח קוד RSA מחדש.

הגשה

מסמך word או pdf .

הערה: את כלל קבצי המערכת יש לארוז לקובץ zip.